

क. नं. १३ क. नं. १० पु. नं. :

अंक १७

१. ४१

संवल्लरोत्सुकान्ततापत्रे १५

ॐ श्री गुरुभ्यो नमः

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

श्रीगोपिजनवल्लभोजयति श्रीगोकुलेशपादज्वपरागपरिपूर्तये॥ कायवाभनसा
नित्यं वंदे वल्लभनंदनं॥ १॥ श्रीविठ्ठलेशपादज्वपरागारक्तचेतसा॥ पुष्टिमार्गप्रवृत्तानां
भक्तानां बोधसिद्धये॥ २॥ संवत्सरोऽसवदलैर्युक्ता कल्पलतामया॥ क्रीयते तेन संतुष्टाः
सदा संतुमयीश्वरा॥ ३॥ भगवज्जन्ममूलत्वात् सर्वभाद्रपदोऽसकः॥ निर्णीयं ते विचारेण
सप्रमाणं यथामति॥ ४॥ मासि भाद्रपदे लक्ष्माजन्माष्टमुच्यते बुधैः॥ तस्यामेव हि शुद्धा
या सुखः लक्ष्मसेवकैः॥ ५॥ कर्त्रेभ्यः सर्वभावेन मंगलादियुतः सदा॥ तदंगत्वेनोवा
सः कार्योऽस्मात्तदवधये॥ ६॥ तत्र शुद्धास्वरूपं तु सप्तमीवैधवर्जितं॥ यदाहर्वं सप्तमी
स्यादष्टमी चैतयंगता॥ ७॥ तदा शुद्धानवम्येवोपोष्पा स्वाचार्यवाक्यतः॥ पुरुषोऽत्र मप्रा
कद्यं यतो न दग्धमते॥ ८॥ तत्रोऽसौ नवम्यां वै प्राकद्यं च तथैव हि॥ श्रीमदाचार्यवर्येण

रत एव निरूपितं ॥२॥ अनेनेत्यादि नवमी ह्युपोष्ये संततः स्फुटं ॥ एतदेवासंधाय प्रोक्तं श्रीविष्णु
लेश्वरैः ॥१०॥ यदीत्या रस्य सर्वोक्तिरीतिरेकेति संस्फुटं ॥ रीतिरित्युक्तिरितो पूर्वविधामान्याक
दापिना ॥११॥ अन्यथा सर्वविदेति त्यक्ता रीतिः कथं श्रुता ॥ अन्यथा श्रीमदाचार्योक्तौ विरोधो
न वे स्फुटं ॥१२॥ तद्विरोधेन कथनेन श्रीविष्णुल संततं ॥ तस्मादुक्तस्वरूपेणैवोक्तोपोष
णमर्तं ॥१३॥ तत्र च प्रातः रात्रौ च तस्य मन्त्रनिरूप्यते ॥ प्रातः स्नात्वा च विधिना प्रबोधयत्र ज
वध्नं ॥१४॥ मंगलारात्रिकं कृत्वा मंचकं स्थापयेच्छुभं ॥ पीतांबरपराधानं कारयित्वा त्र
जाधिपे ॥१५॥ कुंकुमाक्षतसंयुक्तं तंबूलद्वयसंयुतं ॥ धृत्वा पात्रं करे कुर्यात्त्रिलोकं गोकुला
धिपे ॥१६॥ नेरीमृदंगघोषैश्च गीतवादित्रमंगलैः ॥ पंचामृतेन स प्रेमस्तपनं कारयेदि
तौ ॥१७॥ पुनः सुगंधतैलेन कुंकुमेन सुगंधिना ॥ आनंदितः कारयेद्दध्ने मंगं चोत्सवारि

॥१॥ ततः प्रोक्षत मंगानां कुर्यादस्त्रेण नृतनैः ॥ ततो महाहलंकारैर्वस्त्रैः कुंकुमरंजितैः ॥
१२॥ अलंकुर्वीत गोपीशमुष्मीषादितिरुतमैः ॥ ततोऽपि जवरेदद्यादक्षिणां प्रेमसंयुतः ॥ २० ॥
कुंकुमाक्षतता बूलघयमारात्रिकं तथा ॥ नालिकेरघययुतं मुशघयसमचितं ॥ २१ ॥ गीतवा
दित्रघोषैश्च कुर्यादारात्रिकं विभो ॥ नालिकेरघयं मुशघयं कांपितथैव हि ॥ २२ ॥ निवेद्य त
क्ष्मपादाग्नेदं उच्यते प्रणमेद्भुवि ॥ नंदनेदन गोपिनाय गोदाप्राणवध्नयः ॥ २३ ॥ यादृशीसि
हरेऽक्ष्मतादशायनमो नमः ॥ एवं मुखाय नानकैः प्रेमविफलचेतसा ॥ २४ ॥ पुलकोद्भिन्न
सवंगास्त्रिवारं प्रणमेद्भिः ॥ ततः समर्पयेच्छ्रद्धापधानं सुसृतं पयः ॥ २५ ॥ सतिलं सगुडं भुं
क्ष्वत्तपयेति वदन्मुहुः ॥ ततश्च विधिवत्कृत्यं यथाहर्षं समाचरेत् ॥ २६ ॥ ततः श्रीक्ष्मविश्राम
समये वैष्णवे सदा मध्याह्नं गमयेत्तस्मै कथांतिः स्मरणेन च ॥ २७ ॥ ततः सायाह्निकं तत्पं

यथाहर्वैविधायवै॥ निशाधिद्युदिनेचंद्रेकुर्याजिनोऽसंवविनोः॥ २०॥ भगवान्नि कटोस्त्रि
ह्येकाकी प्रेमसंघुतः॥ यशोदानंदगोपीगोपादिभिरलंछतं॥ २१॥ त्रजं ध्यात्वा तत्त
स्मं हर्षं श्रीपुरुषोत्तमं॥ कंदर्पकोटि सौंदर्यं प्रादुर्भूतं विविंतयेत्॥ २२॥ ततो रां खमृ
दंगादितेरीराष्टैः सुमंगलैः॥ स्तपनं पंचकैः कुर्यात्कुंकुमेन तथा विनोः॥ २३॥ पीतांबरै
र्नृषयित्वा सुगंधैः पुष्पमात्यकैः॥ कुंकुमागरुसारोमां पटवासैस्तथैव च॥ २४॥ तुल
सीमंजरीनिष्वस्य जयेत्पुरुषोत्तमं॥ ततश्चतुर्विधं भोज्यमनेकरससंयुतं॥ रोचकं
जनोपेतं रसादादधिदुग्धमत्तं॥ २५॥ विविधा पूषपकान्तं स्याद्वादि समायुतं॥ समर्प
येन्महाभोगं धूपदीपादिभिस्तथा॥ २६॥ अर्पयेच्च तथा स्वाहृत्य च त्रीरकमीदकां
। षष्टिकां हजनें कुर्यात्ततः प्रेमपरिप्लुतः॥ २७॥ ततश्चाचमनादीनि तत्त्वात्वा तां ब्रूयामपथि

प्रेरवालं करणं तत्वात्त्र संदोलयेद्विभुं ॥ ३६ ॥ नवनीतसिताश्लक्ष्माकदलीदाडिमादिकं ॥
नालिकेरं मोदकादिप्रेमात्तत्र निवेयेत् ॥ ३७ ॥ वाद्यैश्च वक्रनिदंतैः काष्ठक्रीडनकैस्तथा ॥
लालयेत्पर्याप्तक्या यशोदेभ्यः संगमगतं ॥ ३८ ॥ हरिस्तु वृणते लाङ्घिगेरि सैविविधैस्तथा ॥
सिंचनं विलज्जोगीताद्यैर्नृत्येत सदवैष्णवैः ॥ ३९ ॥ एवं रात्रिविधिं तत्वात्वात्वा सेवैकमान
सः ॥ भोजयित्वा सदानंदं कुर्याद्दारात्रिकं तथा ॥ ४० ॥ स्वापयित्वा ततः शयनं वैष्णवान् भो
जयेद्बहूनां भुंजीत तदनुज्ञातं प्रेमसेलुतः ॥ ४१ ॥ एवं जन्मोऽस्य कुर्याद्यो नको नैव स
रः ॥ तस्तस्यापि काधीरापादाब्जे सुदृढरतिः ॥ ४२ ॥ अथ श्रीगोकुलाधीशप्रियाज
न्ममहोऽस्य ॥ निरूप्यते यज्ञानेन नर्तकिर्नवति सुखिणः ॥ ४३ ॥ मासेनाऽप्यदेशु क्काष्ठ
मीराधाष्टमीशु नः ॥ कर्तव्योऽस्य वस्तवमंगलैर्विविधैः शुभैः ॥ ४४ ॥ प्रातः सेवायथास्त्र

वह्निवातत्रुवैभवः॥ सुगंधतैलकाश्मीरैः स्नपनं कारयेदिनोः॥४५॥ काश्मीरं रंजिते
वस्त्रैर्महाघमाणि नृपणैः॥ गुंजानिर्गोपिकाधीशं नृपयेत्सप्रियं प्रभुं॥४६॥ ततश्च वि
विधैर्नैः पक्वान्नैश्चातिकोमलैः॥ दाधिदुग्धरसालाद्यैः स्नप्यते पायसादिति॥४७॥
नवनीतसिताशसादलीदाडिमादिभिः॥ भोजयेद्गोपिकाधीशं पंजीरकमोदकैः॥४८॥
ततः कर्पूरकस्तूरीयुतं तांबूलमर्पयेत्॥ कुर्यादारात्रिकं मुद्रानालिके रक्षयान्वितं॥४९॥
तांबूलवयसं युक्तं कुंकुमाक्षतसंयुतं॥ राधिके राक्षसं कुर्वित्पक्वान्नमैर्न मेदिनुं॥५०॥
एवं श्रीमन्स्वामिनीनां कुर्यात्तिनामदेभ्यः॥ प्रयत्नो यो ममेद्गुह्यपुष्टिः न किंलनेतसः
५१॥ अथ श्रीवामनजयं स्फुटं सवो विनिरूप्यते॥ मासि नाष्टपदे शुक्ला दशश्रवणा
न्विता॥५२॥ उपोष्या सोऽस्रवांगेन धीयश्च विधिर्नोऽस्रवः॥ तथैव श्रीमदम्बार्थे निवेद्ये

विनिरूपितं॥५३॥तथाचवामनजयंतुसवेत्यादिनास्फुटं।प्रातःसेवादिकंकृत्वायथाव
क्रोकुलेश्वरं॥५४॥कंकुमेनसुगंधेनतैलाद्यैस्नापयेत्ततः॥पीतांबरमणिमन्त्रेष
लान्दुपुरोगदैः॥५५॥पुष्पैश्चमुकुटेनापि नृषयेत्सुस्मोत्तमं॥पुनर्मध्याह्नसमयेस्ना
पयेत्संचकैर्विभुं॥५६॥पीतांबरंपरीधायपूजयेत्कंकुमादिभिः॥दध्योदनेचपक्वन्तं
दुस्वादुसमर्थयेत्॥५७॥तत्वाचारान्त्रिकंविस्मार्दंडवत्प्राणमेधुवि।मेखलाजिनदंडादि
धारयन्तृप्तवामनं॥५८॥नमोस्तुदिहिमेनकिंशरणागतपालकं॥एवंस्तुत्वाविभुं
स्मंनिरंबुधरियेध्रतं॥५९॥एकादशीद्वादशीचश्रवणर्क्षस्तथायदि।तदातदैवकर्तव्यो
द्युसुकोविस्मृष्टंखले॥६०॥यद्द्वारहंनलमेतवैष्णवंद्वादशीदिनि॥एकादशीदिनेकार्यं
स्तदोऽसवविधिंबुधैः॥६१॥इतिसंवसरोऽसवकल्पलतायांभाऽपदोऽसवनिरूपणंनाम

प्रथमंदलं॥ निरूप्यंते तु भक्तार्थमथाश्विनमहोऽसवाः॥ शश्विनस्यासिते पक्षे दशमीश्रव
णान्विता॥१॥ विजयासातिथिर्यत्र विजयार्थं रघुप्रियः॥ प्रास्वितस्तत्र कर्तव्यो न कर्तैर्ज
यमहोऽसवः॥ सासायं व्यापिनी आह्ला सर्वलोकानुसारतगा॥२॥ प्रातः सुगंधकाश्मरै
रभ्यंगं कीरयेद्दिभोः॥ ततश्च कंकुकोष्मीषादिभिः शुद्धैर्महोत्तमैः॥३॥ अलेकुवीत संप्रे
ममहर्षे नृषणैरपि सायं काले ततः कुर्यात्तिलकंकुंकुमाक्षतैः॥४॥ तां हृलक्षितयोना
पियुक्तसारत्रिकं तथा॥ स्थापयित्वा गोकुलेशसोत्तमं गेयवांकुरान्॥५॥ रोमांचित
तनुभक्त्या प्रणम्य दंडवत्पूरः॥ ततः समर्पयेच्च अक्षतवाचदशमोदकान्॥६॥ एवं यः
कुरुते भक्त्या गोविंदं विजयेऽसवं॥ सर्वैश्रीगोकुलाधीशचरणोरतिमाप्नुयात्॥७॥
शश्विनस्यामले पक्षे पौर्णमास्यां तु वैष्णवः॥८॥ शश्विनस्यामले पक्षे पौर्णमास्यां तु

वैष्णवः॥ तां लीलां मनसा ध्यायन्कुर्यादिसमदोऽसुखं॥ ८॥ प्रातः सुगंधतैलेन कुंकुमेन
सुगंधिना॥ स्नापयित्वा गोपिकेशं नृषयेत् नृषणोत्तमैः॥ ९॥ केकिपिच्छोद्भवेनैव मु
कुटेनातिवारुणा॥ कंकणांगदकंचीभिर्विविधैकंवत्सुषोणैः॥ १०॥ मुक्ताहारैस्तथा गुं
जामणिनां हारविभूतैः॥ ततश्च तिलकं कुर्यात्समरेखादयात्मकं॥ ११॥ पाटीरेण तत
कुर्यात्तन्मध्ये मृगनाभिजं॥ बिंदुं ततश्च तन्मध्ये मौक्तिकं बिंदुमेव च॥ १२॥ ततो मक
रिकापत्रं तत्वात्तस्मिन् कपोलयोः॥ पीतांशुकैर्नृषयित्वा समरेदं कदंबकं॥ १३॥ ततश्च
विविधैर्नोज्ञैरेकेषिकागतिं॥ मंगलैर्गीतवाद्यादिस्तोत्रैः संतोषयेत्प्रभुं॥ १४॥ तत्वा
चारत्रिकं प्रेमाप्रेण मेज्जुं कुलाधिपं॥ एवं सेवेत यो भक्त्या सततं स मवाप्नुयात्तत्त्वं
इति श्रीसंवत्सरं सवकल्पलतायामाश्विनोऽसवनिरूपणं नाम द्वितीयोऽद्वयः॥ ॥

निरूपंतेतेऽथ नक्त्यानां उष्टये कार्तिकोऽसवाः॥ कार्तिकस्यासितेपक्षे चतुर्दश्यां विधुदये
सीतालोष्ठसमायुक्तं सकंठकदलान्वितं॥ अयामागं भ्रमयित्वा तदा दीपपुरःसरं कु
र्यात्सुशोभनं नालेतिलकंकंकुमाक्षतैः॥ २॥ समर्पयेत्तथा चाग्ने नक्त्यातां बूलकद्वयं
ततश्चाभंगविधिना स्नापयेज्जकुलात्त्रिषं॥ ३॥ नवीनैः श्वेतवस्त्रैश्च नृष्ये सुसुषोत्त
मांबुधैः॥ दीपोऽसवः कार्यः सायं व्यापिनि पर्वणि॥ ४॥ शिरस्यभंगविधिना स्नापयेज्ज
कुले श्वरं॥ ततश्चानुतमैः श्वनैः कंचुकेष्मीषवादिभिः॥ ५॥ विविधैर्नृष्यैश्चापि नृष्य
येन्द्रजनायकं। ततो निवेदयेद्भोज्यमस्य श्वापि दीपका॥ ६॥ सायं काले ततः कुयद्भि
तलैल सुसरितैः दीपकैश्चो ज्वलं रात्रिं गीतैर्वह्निर्मनोरमैः॥ ७॥ ततश्च दाडिमद्र
क्षाकदलीस्तुरसोद्भवैः॥ रस्यैर्विकारैर्विविधैस्तांबूलैश्च सुशोभनैः॥ ८॥ सुगंधागरुक्

हरकस्तूरीलेपनादिनिः॥ मात्यैः सुगंधपुष्पानां यथाभागं उमंडयेत् ॥ १२ ॥ ततश्चारात्रिकं च
त्वा स्वापयेत्सुरसोत्तमं ॥ द्वितीये हिततः कुर्यादंनकूटमहोत्सवं ॥ १० ॥ स्नापयित्वा विभुं
प्रातर्नृषयेद्रूपणोत्तमैः ॥ श्वचैः सकंचुकोष्मीषैस्तथा पीतांशुकैरपि ॥ ११ ॥ ततश्च नित्यं
वृष्णं हजयेद्गजनादिनिः ॥ ततो गोवर्धनगिरिं स्नापयेत्सयसागवां ॥ १२ ॥ पुनः शीतजले
श्वदैः सुगंधैश्चंदनादिनिः ॥ ततश्च तुलसीपुष्पहरिद्राकुंकुमाक्षतैः ॥ १३ ॥ हस्तिरंजितैर्वा
स्नेहपदीपादिनिस्तथा ॥ स्वादुनिर्विविधैश्चानैर्दुग्धैर्मोदिकादिनिः ॥ १४ ॥ तां वृत्तारान्नि
कैः श्वापि हजयेन्मंगले स्वनैः ॥ अमत्रगोमयेनैव कुर्याद्गोवर्धनं गिरिं ॥ १५ ॥ ततश्च हज
येद्दिप्रान् गोपालांश्च विरोषतः ॥ वस्त्रमात्यसुपकान्तकुंकुमाक्षतचंदनैः ॥ १६ ॥ हजयि
त्वा च गोवत्सान् कुर्याद्गोक्रिडनं तथा ॥ ततश्चाहपसंयावत्शकुलीमोदकादिनिः ॥ १७

विविधैर्यजनैश्चापि सूर्यातैः पायसादिभिः॥ दधिदुग्धैर्बहुविधैर्वटैः कैः पर्यटैस्तथा॥
प्रदनेनैश्वर्यतथा कूटैस्तत्वागोवर्धनोपमां॥ हृत्पदीपादिकंस्तत्वाप्रोक्ष्य शंखोदकै रपि॥२॥
स्तत्वा न्नकूटोत्तलसीपत्रंस्तस्मिन्निवेदयेत्॥ श्रीविघ्नलप्राणनाथंगोत्रनाथं हृदि स्मरे
त्॥ गीतैः सुमंगलैर्नौगसमये तोषयेत्पुनः॥२०॥ ततश्चाचमनं दत्वा तंबूलं विनि
वेदयेत्॥ स्तत्वाचारान्निकं प्रेमादं उवत्प्राणमेतत्प्रभुं॥२१॥ ततः सुमंगलैर्गीतैश्चा
न्नकूटं परिक्रमेत्॥ य एवमुत्सवं कुर्वन्ति स्फुटस्मः प्रसीदति॥२२॥ कार्तिकस्यासिते
पक्षे द्वितीयां यांच वैष्णवः॥ प्रातरभंगविधिना स्नापयेद्भक्तकुलेश्वरं॥२३॥ शुभ्रोष्ठी
पक्षौ मस्ककंकुबुकनूषणौ॥ नूषयित्वा सतिलं कुर्वन्ती राजनं विभो॥२४॥ दधोद
नंदनं शीरामोदकं पर्ययेत्ततः॥ एवं दीपोऽसवदिनत्रयं कार्यं हि वैष्णवैः॥२५॥

कार्तिकसप्तमिपक्षे एकादश्यां महोत्सवः॥ विधिवद्वैष्णवैर्नक्त्या कार्यश्चोत्थापना
त्मकः॥ २६॥ प्रातरभंगविधिना स्नापयित्वा ब्रजाधिपं॥ नवैः सितोष्णीषहंलंकृतु
कादिभिरुत्तमैः॥ २७॥ अनुत्तमैर्नृषिगोश्वनृषयेक्ष्मिमान्तरा॥ ततश्च रात्रिसम
ये कुयद्विष्णोश्च नोत्सवं॥ २८॥ शंखघंटा मृदंगादिवाद्यैर्गतिः सुशोभनैः॥ हरिश्चकुंकु
माद्यैश्च भंगलैश्च त्रयेक्ष्मवैः॥ २९॥ तत्वेक्षुं मउपेतत्र न्यसेत्सिंहासनोत्तमं॥ मउप
स्य चतुर्दित्तु कुर्यादीयान् नृहृता नृतान्॥ ३०॥ दक्षिणाभिमुखं तस्मिन् नक्त्या संस्था
पयेत्ततः॥ उत्तिष्ठोत्तिष्ठ गोविंदस्य जनिः शजगत्सते॥ त्वयि सुप्ते जगत्सुप्तमुत्थिते ७
तत्त्वितं जगत्प्राञ्ज॥ एनं मे त्रैत्रिस्त्वार्यत्रिवारं गोपिकेश्वरा॥ सासिंहसनमुत्थाप्या
शनैः संस्थापयेत्पुनः॥ ३२॥ ततश्च पंचकैः तस्मिन् भंगविधिना तथा॥ स्नापयि

त्वाहजयेच्चपुष्पमात्यैसुगंधिनिं॥३३॥पीतांबरपरीधाप्यतथासहलिकादिक्यंततः
श्वस्त्रापयेदग्रेहसंनोचाग्निं संनृतां॥३४॥हृपदीपादिकंतत्त्वानैवेद्यं कल्पयेन्मृदुः॥
अर्पयेच्चनवीनेक्षुकंदमूलफलादिकं॥३५॥ततश्चाचमनंदत्वातांबूलादिनिवेदयेत्
निराजयेच्चप्रणामेत्प्रदास्तिणपुरःसरं॥३६॥ततश्चजागरंकुयज्जुगागानादिनिहरेः॥द
धिरोचकपकान्तान्मृत्वापात्रवत्तुष्टये॥३७॥हृपदीपैः पात्रमेकं प्रति यामं समर्पयेत्
प्रतिभोगावसानं च कुयदिरात्रिकं तथा॥३८॥तद्वादिकं यदा रात्रौ स्यात्तदोत्थापयेदि
वा॥यएवंभक्तिमाकुयत्किंस्मस्योत्थापनोऽस्व॥३९॥लनेतसुदृढोभक्तिं हरेः प्रेमात्मि
कांसवैः॥इतिश्रीसंवत्सरोऽसवकल्पलतायांकार्तिकोऽसवनिरूपणं नाम तृतीयं दलं
श्री॥ ॥अथमार्गशिरमासिप्रमेयफलबोधके॥प्रेमेयरससिद्ध्यर्थं राजये

ओकुलाधिपं॥१॥पटांबरैस्तुविविधैर्मृदुनिस्तूलकंबुकैः॥नृषयेद्रूपगोदिवैस्तथानृगमा
दादिभिः॥२॥महोरैर्दधिदुग्धेक्षुरसपिष्टंविनिर्मितैः॥रसैरस्यैसंयावशकुलीमोदकादि
भिः॥३॥विविधैर्व्यंजनैश्चापिनपाचारादिरेवकैः॥भोज्यैर्वुद्धविधैश्चाभ्यैर्भोजयेदन्नहंवि
सुः॥४॥एवंमार्गशिरोकुयस्त्रिजांप्रेमाप्तयेप्रतोः॥५॥स्तमात्मप्रदोदद्यात्स्वनक्तिंनंदनं
दनं॥५॥इतिश्रीसंवत्सरोत्सवकल्पलतायांमार्गशिरोत्सवनिरूपणंनामचतुर्थदलं
निरूप्यते॥थपौषमाससप्तमहोत्सवविधिंविनो॥महोत्सवस्वरूपंचभक्तानांभक्तिबुद्धये
॥पौषमासस्याद्यपक्षेनवम्यांपुरुषोत्तमः॥श्रीविघ्नलेयरूपेणप्रादुरासीत्तपानिधिः॥२॥
भक्तिमार्गप्रवृत्त्यर्थंदैवैद्यारप्रपातवान्॥विदांजनाष्टमीत्युक्तायासाद्यैरतएवहि॥
समीधावत्तनृयैवनिणीतंनवमीत्रतं॥ततस्तत्तिसिद्ध्यर्थंकार्यस्तोत्रोत्सवोबुधैः॥४॥७

शंखदुंदुभिनिर्घोषैर्गीतैर्वाद्यैः सुमंगलैः॥ मंडपे नमो दिवसे स्तारणैः कदलीदलैः॥ ५॥ हृगो
फलैर्नीलिकेरैः पताकैर्विविधैस्तथा॥ प्रातरुत्थाय च ततश्चाभंगविधिना विभुं॥ ६॥ स्वापयि
त्वा ततः श्लक्ष्मं नृषयेद्रूपणोत्तमैः॥ कंचुकेन वपीते नक्षौमेनान्यत्सुतेन चाण्डा॥ तृष्णकं
बुकमुखेन पीतोष्णीपोतमेन वा॥ नवकाशमीररक्तेन प्रावारिणामलेन वा॥ ७॥ काशमीरा
गरुसारादिमाल्यैश्च पटवासकैः॥ सुगंधैर्विविधैश्चान्यैः प्रेमां श्लक्ष्मं समर्पयेत्॥ ८॥
ततश्च एकगोघूमपिष्टे हुरसकालितान्॥ मेदकादीन् शिखरिणीघनं दध्यमृतोप
मे॥ ९॥ ससितं वसुतं क्षीरं नवमृदाजनस्थितं॥ नवनीतं वससितं कदलीशुद्धादि
मान्॥ १०॥ तथा विविधान्पाकान् भक्तान्पायसादिकान्॥ समर्पयेद्रुक्तियुक्तं श्रीश्लक्ष्म
विहलेश्वरे॥ ११॥ तांबूलाद्युपचारं श्वदत्वा च मनमर्पयेत्॥ ततश्चारात्रिकं श्लक्ष्मं त्रयं

संप्रणामेत्सु॥१७॥ एवं सप्रेमयः कुर्यात् श्रीविलमहोऽसवांतस्मश्रीगोकुलाधीशः शि
घ्रं संप्रविशेद्दृदि॥१४॥ ॥ इति श्रीसंवसरोऽसवकल्पलतायां पौषोऽसवनिरूपणं नाम
पंचमोऽर्कः॥ माघमासोऽसवविधिलिख्यते यविविक्तः॥ माघेश्वरापंचमीस्पादुदयवा
पिनीयदि॥१॥ तदोऽसवो वसंतारव्यः कार्यो गीतादिनिर्महान्॥ अक्षमभ्यंगविधिना स्ता
पयित्वा च नृष्ये॥२॥ सितैस्तुकुंकुकोक्षोपकविबंधादिनिर्भवैः॥ सुगंधपुष्पचूतादिमे
जरीपद्मवादिभिः॥३॥ विविधैः पटवासैश्च कुंकुमागरुसारकः॥ कोटिकंदर्पलावाप
मर्चयेद्गोकुलाधिपे॥४॥ ततश्च स्वादुपकास्तपथाशक्तिनिवेदयेत्॥ तांबूलमर्पयित्वा
चक्षुषा ह्यारत्रिकं नमेत्॥५॥ ततश्चारभ्यकाश्मीरपटवासादिनिर्विभुं॥ सुवाद्यैर्नृत्तगी
ताद्यैरादोलोऽसवसमर्थयेत्॥६॥ इति श्रीसंवसरोऽसवकल्पलतायां माघोऽसवनि

निरुपरां नाम षष्ठं दत्तं ॥ ॥ अथोऽसवनिरूपं रां ते मासि फाल्गुन संज्ञके ॥ फाल्गुनस्यासिते प
क्षे श्रीमद्देवर्षिना धिपः ॥ १॥ व्याजं लौकिकमाश्रित्य श्रीविवल गृहे गमत् ॥ प्रेमातिषंगबोधार्थं
प्रेमातिशयवस्तुतः ॥ २॥ तदा गमनसंज्ञातः श्रीविवलगो कुले तदा ॥ उः सवः सुमहानासी
सनः कथं स्तिवर्णि ॥ ३॥ तदीयैस्तु तदा त्वर्थं कर्तव्यश्चोऽसवो महान् ॥ वस्त्रालंकारनृषा
दिभोजनैर्विविधैरपि ॥ ४॥ सुगंधपुष्पतांबुलारात्रिकादिनिरुत्तमैः ॥ रोमांचिततनुर्हत्वा
प्रणमेद्वलाधिपं ॥ ५॥ फाल्गुन्यां पौर्णमास्यां स्नाययेद्रजनायकं ॥ अग्न्यागविधिना स्नान
पथे त्रेमपरितः ॥ ६॥ पुनर्होऽसवं कुर्यादुत्तरा फाल्गुनी दिने ॥ तथा स्कीहो उक्तं सर्वदेन
पंप्रत्युक्तवान् हरिः ॥ ७॥ तथा च फाल्गुन्यां क्रीडनं कुर्यादोलायाममन्त्रमिषेति ॥ सर्वदोलां
समारोप्य मंडपे तस्मिन्वादिनिः ॥ ८॥ नैवेद्यं हृपदीपाद्यैर्होलां संस्तुयेन्नतः ॥ पीतांशुक

सीतोष्णीषकंबुकादिविह्वलितं॥२॥ दोलामारोपयेत् तृप्तसंश्रवदुन्निनिस्वनेः॥ काश्मीरपं
कागुरुसंसादिपटवासकानू॥१॥ स्थापयित्वाप्रतोकुर्यात्तत्तदनिर्मेत्रणं॥ ततस्तेष्टये
हृष्टं मात्स्यैश्चापि सुगंधनिः॥१॥ ततो विविधपकान्तरादिविनिवेदयेत्॥ तौ बूलमपीथि
त्वाचकुर्यादिरात्रिकंततः॥१॥ कर्तव्यश्चात्र मैगीतैरेव दोलोऽसवास्त्रिधा॥ अत्रापदक्षिणं
चाग्नेप्रणमेदंज्वलितुं॥१॥ ततो गोपिरामुत्रार्यदोलमुदासयेत्तथा॥ भक्तिप्राप्तिबुद्धिः
कार्यश्चेवंदोमहोऽसवः॥१॥ इति श्रीसंवत्सरोऽसवकल्पलतायां फाल्गुनोऽसवनिरूपणं
नाम सप्तमं दलं॥ ॥ अथ चैत्रोऽसवविविधिविनिरूप्यते चैत्रे मासि तु शुद्धायां नवम्यां १०
रघुनायकः॥१॥ प्रादुरासीत्ततः कार्यो विष्णुवैरुः सवो महान्॥ तद्गत्वा हतस्यापि सोपो
स्या सर्वथा बुधैः॥२॥ नोपोष्याचाष्टमी किंवा प्रातः स्यादश्मीयपि॥ तदभावे तु सर्वैव पारणा

दिविधानतः॥३॥अगस्त्यसंहितायां च वचनानि तथैव हि॥ लभ्यते तानि लिख्यंते प्रमाणा
त्वेन चान्नैवै॥४॥ तथा च॥ त्रैमासिनवम्पां जुजातो रामः स्वयं हरिः॥ पुनर्वस्वर्त्तसंयुक्ता
सा तिथिः सर्वकामदा॥५॥ सैव मध्याह्नयोगेन माहुर्युगपत्तमानवेत्त॥ मेघहर्षाणि संप्राप्ति
न्ते कर्कटकादये॥६॥ अविरासी सकलया कौशल्यायां परः पुमान्॥ नवमीचाष्टमी वि
दात्याज्या विष्णुं परार्थिणैः॥७॥ उषोषां नवम्पां वैदशम्पां येव पावेरणा॥ दशम्पां पारणा
यां श्वन्निश्वयान्तवमीक्ष्यते॥८॥ विदापिनवमी प्राघ्वा वैष्णवे रप्य संशयमिति॥ तत्र प्रातः
सुमुत्थाय स्नापयेत्तपे च कैर्विभुः॥९॥ ततश्चाभंगविधिना नृषयेच्च तथोत्तमैः॥ महाद्यै
र्नृषणैर्दिव्यैः वस्त्रैः कुंकुमरंजितैः॥१०॥ ततो मध्याह्नसमये शंखदुंडुनिनिस्विनैः॥ विविधै
गीतवाद्यैश्च स्नापयेत्पंचकः पुनः॥११॥ पीतांबरैः काश्मीरमात्याद्यैः हजयेत्ततः॥ ततश्चा

नृषतोर्दिव्यैविविधंनोऽयंपकानादिनिवेदयेत्॥१॥ तांबूलमपीयित्वाचकुर्यादिरात्रिकंत
 तः॥ प्रणामेदंडवक्त्रंयदीच्छेदुक्तिमुत्तमं॥२॥ इतिश्रीसंवत्सरोत्सवकल्पलतायांचैत्रोत्स
 वनिरूपणंनामष्टमोऽद्वयः॥१॥ निरूप्यंतेथभक्तानांउद्येमाधवोत्सवः॥ एकादश्यामाघ
 पक्षेमाधवेणकुलाधिपा॥१॥ श्राविर्भावितवान्स्वास्पंपुष्टिमार्गप्रवृत्तये॥ पुष्टिमार्गप्रिवर्त्ते
 स्तुभक्तैस्तदुक्तिसिद्धये॥२॥ महोत्सवस्तत्रकायोविविधैर्मंगलादिभिः॥ प्रातरभ्यंगविधि
 नास्तापयेद्रजवध्रनं॥३॥ काश्मीरंजितैर्वस्त्रैर्नृपणैश्चमहाधनेः॥ नृपयित्वाचका
 श्मीरपुष्पाद्यैश्चान्वयेद्विभुं॥४॥ ततोदुग्धादिनिनोऽप्यैविविधैर्नोजयेत्प्रभुं॥ तांबूलमपी
 यित्वाचनेरीडुडुनितिःस्वनैः॥५॥ विविधैर्गीतवाद्याद्यैकुर्यादिरात्रिकंशुभं॥ देउवत्प्रण
 मेत्प्रमणात्मश्रीवध्रनात्मकं॥६॥ एवंभक्त्योत्सवंक्षत्वापुष्टिभक्तिमवाप्नुयात्॥ शुक्ल

पक्षे उवैशाखे तृतीयाह्नय संज्ञिता ॥ ७॥ भक्तैस्तत्र कर्तव्यो विधिना चंदनोऽसवः ॥ कार्यो हि
विधिना तत्र प्रातरभ्यंगकंदरे ॥ ८॥ कारयित्वा ततः श्वेतप्रचारपरिधानकः ॥ नृष्ये
अतथा वज्रं चितैर्मुक्ताविच्छर्पणैः ॥ ९॥ कंकुमागरुकर्पूरकस्तूरीभिः सुघर्षितं ॥ चंद
नं स्थापयेत्पान्ने विधिना चाभिमंत्रयेत् ॥ १०॥ चंदने नार्चयेद्भक्त्या पदाद्यवयवान्दरेः ॥
शीतलैः पुष्पमात्मैश्वरीजयेद्विजयैस्तथा ॥ ११॥ तथा चोक्तं - खंडे उ प्रोक्तवान् नृपति
हरिः ॥ तथा च ॥ वैशाखस्यासिते पक्षे तृतीयाह्नय संज्ञिता ॥ तत्र मां लेपयेद्दधं लेपनैरपि
शामनं नित्यादि ॥ १२॥ दध्यौदनं मानकं च नवमृदा जस्त्रितं ॥ तांबूलमर्पयेद्भक्त्या कुर्या
दारात्रिकं तथा ॥ १३॥ प्रणमेदंडवद्भक्त्या यः कुर्यादिव सुखं प्रयतो लभते पुष्टिं भक्ति
संपरमोत्तमं ॥ १४॥ वैशाखस्यासिते पक्षे श्रीनृसिंहचण्डेशी ॥ जयंती सा पापहरा का

तन्निवेद्य कार्योत्तमव्रतोऽसौ ॥१५॥ सर्वविधाऽसातकैर्नैवोपोष्या कथंचनमुनिनिर्व
 चनं प्रोक्तं वैष्णवे देहात्तस्मै ॥१६॥ वैष्णवेस्तु न कर्तव्या स्मरविधा च उद्देशी ॥ प्रातर
 भ्यंगविधिना स्नापयित्वा तथोत्तमैः ॥१७॥ काशमी रंजितैर्वस्त्रैर्नृषयेत्पुरुषोत्तमं ॥
 तत्तश्च नित्यवत्कुर्याद्दिनायं सेवनं हरे ॥१८॥ सायंकाले ततः कुर्यात्स्नपनं पंचकैर्वि
 जो ॥ पीतांबरैर्णमालाभिश्चंदनेनार्चयेत्प्रभुं ॥१९॥ दध्नीदन्नं पानकं च कर्कराकरा
 दिकं ॥ समर्पयित्वा तांबुलांचार्पयेत्प्रेमसंयुतं ॥२०॥ ततश्चारात्रिकं कुर्याद्दीपं वादित्र
 मंगलैः ॥ यादृशोऽसीति पद्येन प्रणामेत्पुरुषोत्तमं ॥२१॥ सर्वं कृत्वा श्रीनृसिंहजयंतीं च त
 मुत्तमं ॥ परमं भक्तिमाप्नोति मुच्येते चातिपातकैः ॥२२॥ ॥ इति श्रीसंवत्सरोऽसवकल्पा
 लतायां वैशाखोऽसवनिरूपणं नाम नवमं दलं ॥२३॥ उऽसवोऽप्येष्टमासस्य वि

विधिनायनिरूप्यंते। ज्येष्ठमासिसितेपक्षे रुक्षे वै चं ५ दैवते। पौर्णमास्यां सदानक्या संस्त्रा
पयेत्सुभुं॥ १॥ शास्त्रमणचतथाप्रोक्तं संप्रदत्तेन मुनीश्वरैः॥ ज्येष्ठाप्रशंसकाध्याये पुराणे ब्रह्म
संतके॥ २॥ तथा चामासे ज्येष्ठे च संप्राप्ते नक्षत्रे चैवं दैवते॥ पौर्णमास्यां तदास्तानं सर्व
कालहरि विजा॥ ३॥ प्रथमे हि त्रुसायान्दे जलमानीय मक्तिः॥ स्थापयेत्कलशे शुद्धे
मध्ये पुष्पाणि निक्षिपेत्॥ ४॥ चंदनं डलसी पत्रं हित्वा वार्य निमंत्रयेत्॥ ततश्च प्रात
रुद्याय स्थापयेत्कुलाधिपं॥ ५॥ स्वर्णं धर्ममिति श्रुत्वा तथा पुरुषसूक्तं॥ घंटासंभ
मृदंगाद्यै विविधैर्मंगलैस्वनैः॥ ६॥ ततश्च विविधैश्च वस्त्रैः रुक्मं विवृण्वेत् प्रियाक्ष
मोदकैः सुकैः पानकैः नोत्तमैश्च॥ ७॥ भोजयेत्पिकाधीशं तांबूलादितथापयेत्॥ एवं
यः हजयेत्तु कथा तस्य तत्तमप्रसीदति॥ ८॥ इति श्रीसंवत्सरसर्वकल्पलतायां ज्येष्ठे

शवनिरूपणां नाम द्वादशमं दलं ॥ १ ॥ महोऽश्वोऽप्याषावस्पविस्तरागानिरूप्यते ॥ श्रावाटशु
क्लपक्षेचपुष्पायदिनवेतदा ॥ कार्योरथोऽश्वप्रेमा ॥ श्रीलक्ष्मप्रातयेबुधैः ॥ १ ॥ तथाचो
क्तं जगन्नाथप्रणोदिशान्तरपति ॥ स्कादसोत्कलखंडस्य ॥ ध्यायेच्चैकोनत्रिंशके ॥ २ ॥ त
थाच ॥ श्रावाटस्पसितेपक्षेद्वितीयापुष्पसंयुता ॥ तस्यां रथे समारोप्य रामं च मया
सहेति ॥ ३ ॥ प्रातरभंगविधिना स्तापयित्वा धूजे श्वरं ॥ सितैः सुकंबुकोष्ठीषप्रचारक
विवंधनैः ॥ ४ ॥ महाघरैर्न नीलेन्द्रमणिवज्रादिनृपितैः ॥ नृषां नृषियेद्रुक्त्वा रथम
श्वाश्च नृषयेत् ॥ ५ ॥ विविधैर्नृषां वस्त्रैः संस्तुत्या वाहयेत्ततः ॥ स्थापयित्वा च विधि
वदहीणा गतिमुखं रथं ॥ ६ ॥ संस्थापयेद्यथेक्ष्मं राखद्यैर्मंलस्वनैः ॥ ततो विविधप
क्कान्नैककट्टीबीजमोदकान् ॥ ७ ॥ मुञ्जंकुरान् तथा चांम्रान् पातकं च सिताक्षतं कर्क

टीकदलीशक्त्याफलान्यस्तुतमोनिवा॥१॥ त्रिधासमर्प सर्वतांबूलं च त्रिधार्पयेत्॥ तत्वाचा
रात्रिकं नक्त्यारथं स्त्रं प्रणामे द्विभु॥२॥ त्रिः पस्त्रिम्पगोपीशरथमुखासयेत्ततः॥ एवं यः
हजयेत्कृष्णं स वै तत्समवाप्नुयात्॥१०॥ इति श्रीसंवत्सरौ सवकल्पलतायामाषाढौ
सवनिरूपणं नामैकादशोऽध्यायः॥ ॥ अथ श्रावणमासस्य निरूपणं ते महोऽसवाः
॥ श्रावणे विमले पद्मे एकादश्यां तु वै सवः॥ पवित्रारोपणं कुर्यात्तुलामावर्ज्य नक्तितः॥
क्षौमेः कापसि सूत्रे वा पवित्रं विधिवत्ततः॥ तत्वा संस्थापयेत्पात्रे विधिना चाहुयेत्ततः॥
प्रसां चित्तनुत्तुत्वा श्रीलक्ष्मिं विनिविदयेत्॥ नयः सूत्र्यया सक्ति सित्तादिविनि
वेदयेत्॥ एवं यः प्रयतो नक्त्या पवित्रो सवमहोचरेत्॥ गोफुलाधिपतिपादाब्ज
रतिस्य दृढा नवेत्॥४॥ न कुर्याद्योनो नोहास्य विचारोपणं हरौ॥ तस्य संवत्सरस्तु

तादृजानिःफलतामियात्॥५॥श्रावणं पौर्णमास्यां उभयसुत्रं ध्ववैष्णवः॥भक्त्या श्रीगो
लाधीशोरक्षाबंधनमाचरेत्॥६॥विविधैः पदस्त्रैस्तु तत्वारक्षा मनुत्तमं॥स्था
पयित्वोत्तमे पत्रिकुं कुमारात्रिकादिकं॥७॥तत्त्वचतिलकं वधारत्तां श्रीकरयोः॥
शुभं॥अर्पयित्वा च तां बुलधयनी राजयेत्ततः॥८॥समर्पयेत्ततो भक्त्या मृदुस्वदरा
मोदकान्॥तां बुलाद्यर्पयित्वा च प्रणमिदंडवत्प्रभुं॥९॥गोकुलाधीशपादाब्जपरागा
रक्तचेतसां॥भक्त्या नोत्तुष्टये प्रोक्ताः संवत्सरमहोत्सवः॥१०॥संवत्सरे सवानुज्ञा
त्वा तत्तस्मै सेवा समाचरेत्॥यो भक्त्या सलभेद्भगवंगोकुलाधीशपादयोः॥११॥स्वस्वा
र्थचरणं भोजरणं दास्यार्थिनां क्षता॥संवत्सरे सवदले सुता कल्पलतामया॥१२
तेन चायं प्रसीदंतु दाने निःसाधने मायि॥तात्वा ज्ञात्वा पिय चान्न जीव बुध्या निरु

पित॥१३॥ हृमंवाचार्यचिरणास्तस्वीयेषुदयालवः॥ गोवर्धनांधीशपादाप
मद्यस्यार्थिनः॥ सदादेवकीनंदनस्येयं श्रुतिर्विजयतेतरां॥१४॥ ॥
इतिश्रीसंवसरोऽसवकल्पलतायांश्रावणोऽसवनिरूपणं नाम धादशमं
दलं संहरां संहराचियं संवसरोऽसवकल्पलता॥ श्री श्री